

Església de Sant Climent de Pal

Pal és un dels pobles rurals més ben conservats de tot Andorra. A més, forma part d'un pla especial de protecció des de 1997. Al centre del poble s'alça l'església d'origen romànic de Sant Climent construïda entre els segles XI i XII i que encara conserva alguns dels seus paraments originals. Aquest edifici presenta algunes intervencions posteriors a la seva data de construcció. La planta és rectangular i l'absis original d'època romànica i segurament semicircular no es conserva, per tant, avui hi trobem un absis de planta quadrada que el situaríem al final del segle XVII i principi del XVIII.

L'accés a l'interior del temple és a partir d'un porxo fet al segle XX per Cèsar Martinell, del qual destaca un arc de mig punt decorat amb dents de serra. A l'interior i al costat de l'absis es pot accedir al campanar romànic llombard de planta quadrada i tres pisos d'alçada. D'aquest campanar destaquen les finestres geminades dobles del tercer pis, atípiques en campanars de petites dimensions com aquest i que constitueixen un element únic a les valls andorranes.

A l'interior de l'església trobem una pica baptismal original de granit. A l'altre costat s'observa una segona pica del segle XII que, en aquest cas, servia per emmagatzemar oli. Dues altres peces a destacar són la creu de fusta policromada del segle XII, i el retaule barroc de l'absis que va ser realitzat al 1709 i dedicat a sant Climent.

Poble	Pal
Parròquia	La Massana
Adreça	C/ de Sant Climent, s/n
Tipus de bé:	Església
Estil	Romànic / arquitectura religiosa d'època barroca
Datació	Segles XI-XII / segles XVII-XVIII

Secció a l'inventari general Primera, béns d'interès cultural

Classificació Monument

Data protecció 2003-07-16

Descripció Les primeres notícies que es coneixen sobre l'església de Sant Climent de Pal daten de 1312 i 1314, amb motiu d'una visita del visitador de l'arquebisbe de Tarragona, Galceran Sacosta, que fou l'única església que visità, a excepció de les parroquials.

Sant Climent de Pal conserva una part important dels murs romànics de migjorn i ponent. Presenta una sola nau rectangular força irregular. L'absis romànic ha desaparegut i en el seu lloc hi ha un absis quadrat, segurament de final del s. XVII o principi del XVIII.

Al costat de tramuntana de la nau s'obren una sèrie d'espais: contigua a l'absis, trobem la sagristia, a continuació hi ha el campanar, al qual accedim a través d'una porta estreta que es cobreix amb un arc de mig punt i seguidament trobem una capella excavada a la roca amb un altar. Des del cor de fusta que trobem als peus de nau, s'accedeix a un espai que actualment serveix de desembaràs.

El campanar és la part més representativa de l'obra romànica. És de planta quadrada i té tres pisos de finestres: el primer i el segon amb finestres geminades i el tercer amb finestres geminades dobles, únic exemple d'Andorra.

La coberta de la nau és a dues vessants i és de fusta i lloses de llicorella, com és habitual. La coberta del campanar és feta amb una sèrie de cabirons suportats per un perímetre quadrat de fusta que ressegueix la torre pels quatre costats, damunt dels quals s'ha construït directament la coberta de lloses, col·locades gairebé horitzontals. El campanar es corona amb una senzilla creu de ferro.

S'accedeix a l'església a través d'un porxo al costat de migjorn, que ressegueix longitudinalment la façana i es cobreix amb un teulat d'un sol vessant. L'accés es fa a través d'un arc de mig punt, de pedra tosca, decorat amb un fris de dents de serra. Sota el porxo trobem la porta d'accés a l'església, també d'arc de mig punt, en el mateix emplaçament que la porta original, però més petita, tal com ho confirma un arc visible des de l'interior.

A la paret de migjorn de la nau es conserven les restes d'unes pintures murals del s. XVI, restaurades recentment. En aquest mur trobem dues finestres reobertes durant la restauració de l'any 1965, moment en què es va tapiar una altra finestra, oberta possiblement al s. XVII i que va malmetre molt les pintures. A l'absis trobem una altra finestra de mig punt.

Al mur del fons de la nau hi ha diverses obertures, un òcul que a l'interior és una finestra quadrada, i una altra de rectangular a la part baixa del mur.

En aquesta zona, al s. XVII o XVIII s'hi va situar la porta d'accés al temple i no va ser fins a la restauració de 1965 que es va tornar a obrir la porta en la seva localització original.

A l'interior del temple, la nau, l'absis i capella lateral es cobreixen amb volta de canó.

L'església conserva una pica baptismal de granit que actualment es troba als peus de la nau, un retaule barroc dedicat a sant Climent, situat a l'altar major, i una reixa de ferro que protegeix l'espai de l'absis. Conserva també dues creus processionals de fusta policromada, una penjada al mur de tramuntana i l'altra a l'interior de la sagristia, on també es conserva la imatge de la Mare de Déu del Remei, de fusta policromada, datada del s. XIII.